
MINIMÁLNÍ MZDA A JEJÍ VLIV NA NEZAMĚSTNANOST V ČR

Michal Pícl*, Petr Richter**

Úvod

Minimální mzda a její nastavení není lehký úkol, který je determinován jejími funkcemi. Výše minimální mzdy neplní pouze ekonomické hledisko, ale především sociální. Správná výše by měla zaměstnance motivovat k aktivnímu hledání práce založené na dodržování legislativy ČR. Minimální mzda ovšem také reguluje podnikatelské prostředí, tak aby nedocházelo k neúměrnému snižování mzdy prostřednictvím nabídky a poptávky na pracovním trhu. S její výší dále souvisejí odvody na sociální pojištění. Z těchto důvodů je proto nutné hledat kompromisní řešení v rámci tripartity a neuplatňovat právo silnějšího, které může následně vést k pokřivení trhu práce. Příkladem je právě český trh práce, kdy došlo k navýšení minimální mzdy od 1. srpna 2013, tj. po více jak 6 letech, kdy byla minimální mzda zafixována na úrovni 8 000 Kč.

1. Definice a funkce minimální mzdy

Minimální mzdu lze definovat jako nejnižší přípustnou výši odměny za práci v pracovním vztahu. Je upravena zákoníkem práce (zákon č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Jednotlivé sazby a podmínky poskytování jsou následně upraveny nařízením vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů. V rámci výše uvedeného je vhodné připomenout také to, že zákon vedle minimální mzdy, která představuje jedinou mzdovou veličinu pro zaměstnance v organizacích podnikatelské sféry, v nichž se uplatňuje kolektivní vyjednávání o mzdách, definuje nejnižší úroveň zaručené mzdy a platové tarify. Nejnižší úroveň zaručené mzdy platí v nepodnikatelské sféře a organizacích podnikatelské sféry, ve kterých není uzavřena kolektivní smlouva, tedy nejsou sjednány mzdové podmínky v **kolektivní smlouvě**. **Platové tarify** jsou uplatňovány v nepodnikatelské sféře, tj. ve veřejných službách a ve státní správě. Jak k danému tématu zmiňuje Baštýř (2005), kritériální fungování minimální mzdy spočívá ve vytvoření příjmové motivace k vyhledávání, převzetí a vykonávání legální zaměstnanecké pracovní činnosti placené touto mzdou. Existence garantovaných sociálních příjmů vede k tomu, že v příjmové motivaci vzniká konkurence mezi minimálními pracovními a sociálními příjmy.

---

* Vysoká škola ekonomická v Praze, Národohospodářská fakulta, katedra hospodářské a sociální politiky (e-mail: mpicl@seznam.cz).

** Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta lesnická a dřevařská, katedra ekonomiky a řízení lesního hospodářství (e-mail: petr.richter@gmail.com).

Směrem k zaměstnancům a zaměstnavatelům má minimální mzda **dvě základní funkce**, jejichž podstatou je docílení její vyvážené výše, a to jak z pozice zaměstnance, tak také zaměstnavatele.

- **Sociálně-ochranná funkce** minimální mzdy má zaměstnance ochránit před chudobou a umožnit mu žít na úrovni skromné hmotné spotřeby a sociálních kontaktů. Zaměstnavatelům má ochranná funkce minimální mzdy zajistit základní rovné podmínky mzdové konkurence (má zabránit mzdovému podbízení domácích i zahraničních pracovních sil); MPSV, 2007.
- **Ekonomicko-kriteriální funkce** minimální mzdy vytváří předpoklady pro příjmovou motivaci občanů k vyhledávání, přijetí a vykonávání pracovní činnosti, tj. pro zvýhodnění zaměstnanců prostřednictvím pracovního příjmu vůči osobám se sociálním příjmem. Pro zaměstnavatele představuje minimální mzda nejnižší úroveň nákladů na mzdy zaměstnanců; MPSV, 2007.

Pavelka (2014) k tomu zmiňuje, že je třeba si uvědomit, že mzdové náklady práce u některých firem tvoří dominantní část celkových výrobních nákladů. Existence minimální mzdy může v této souvislosti bránit „poctivé“ firmy před mzdovým dumpingem jiných firem, které by záměrně platily svým zaměstnancům nižší mzdy. Otázka mzdového dumpingu, pak také vystupuje do popředí v souvislosti s volným pohybem pracovních sil v rámci EU.

Baštyř (2005) k tomuto ještě dodává, že mzdové náklady tvoří, a to ve všech členských státech EU, převažující část úplných nákladů práce¹, jejichž další podstatnou složkou jsou povinné příspěvky zaměstnavatelů na sociální a zdravotní pojištění (odvozené procentně od úrovně mzdy). Pokud příjmy (výnosy) podnikatelského subjektu neumožňují krýt alespoň minimální úroveň nákladů práce (odvozených od úrovně minimální mzdy), musí za jinak shodných podmínek (legální) činnost ukončit. Působení minimálních mezd na nákladové podmínky podnikání má různou intenzitu a účinky především v závislosti na relativní úrovni minimálních mezd ve vztahu k obvyklé hladině mezd (úroveň mezd běžných, početných povolání, v dolní větvi mzdového rozložení) a na podílu zaměstnanců odměňovaných minimální mzdou na jejich celkovém počtu v jednotlivých podnikatelských subjektech, oborech a v souhrnu národní ekonomiky.

2. Historický vývoj

Československá republika (ČSR; 1918–1938) patřila k prvním státům, kde byla pro některé profesní skupiny ustanovena minimální mzda. Jde například o vyhlášku č. 232/1919 Sb. ze dne 16. dubna 1919, o mzdách za šití v konfekci textilního zboží objednaného vojenskou správou.

„Komise pro krejčovské práce zřízená na základě ministerského nařízení ze dne 16. listopadu 1917, z. ř. č. 448, pokud se týče ministerského nařízení ze dne 9. března

1 Úplné náklady práce zahrnují všechny výdaje vynakládané zaměstnavatelem na nábor a výchovu zaměstnanců, jejich mzdy (platy) a na zákonem stanovené a fakultativně poskytované nebo smluvně dohodnuté sociální a personální potřeby.

1918, z. ř. č. 91, stanovila nejmenší mzdu za šití v konfekci níže uvedených součástí uniforem a prádla dodaných na přímou nebo nepřímou objednávku vojenské správy...“ (Vyhláška č.232/1919 Sb.)

Později se minimální mzdy dojednávaly převážně v tarifních smlouvách, a jak k tomuto tématu dodává například Barošová (2005), v období před 2. světovou válkou patřila ČSR ke státům, které používaly státem stanovené minimální mzdy jako krajní sociální opatření na ochranu životní úrovně zaměstnanců pracujících v úzké skupině profesí či odvětví.

V poválečném Československu nebyla po několik let minimální mzda stanovena zákonem ani jinou právní normou a byla spjatá pouze s prvním tarifním stupněm mzdových stupnic. Až v roce 1950 Československo ratifikovalo Úmluvu mezinárodní organizace práce č. 26/1928 o zavedení metod určení minimálních mezd. V roce 1964 pak byla ratifikována Úmluva č. 99/1951 o metodách určení minimálních mezd v zemědělství. Tyto dvě úmluvy byly po rozdělení Československa v roce 1991 také ratifikovány samostatnou Českou republikou.

Tabulka 1: Přehled minimální mzdy v ČR v letech 1991–2013

Období	Měsíční sazba (Kč)	Hodinová sazba (Kč)
1991 únor	2000	10,80
1992 leden	2200	12,00
1996 leden	2500	13,60
1998 leden	2650	14,80
1999 leden	3250	18,00
1999 červenec	3600	20,00
2000 leden	4000	22,30
2000 červenec	4500	25,00
2001 leden	5000	30,00
2002 leden	5700	33,90
2003 leden	6200	36,90
2004 leden	6700	39,60
2005 leden	7185	42,50
2006 leden	7570	44,70
2006 červenec	7955	48,10
2007 leden	8000	48,10
2013 srpen	8500	50,60
2015 leden ²	9200	55,00

Zdroj: MPSV (2013), Úřad vlády (2014)²

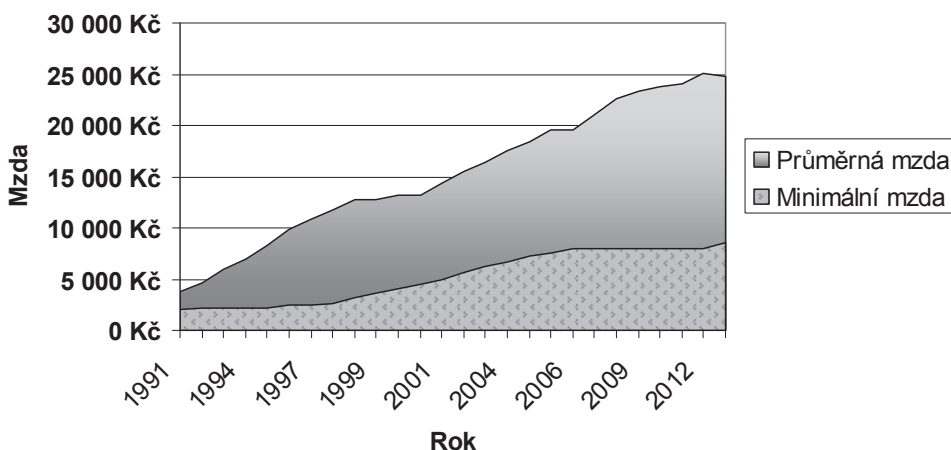
2 Dne 15. 9. 2014 schválila Vláda ČR usnesení Vlády ČR č. 745, kterým se navyšuje minimální mzda od 1. 1. 2015 z 8500 Kč na 9200 Kč.

Minimální mzda, v podobě jak ji známe dnes, byla stanovena vládou 1. února 1991 v nařízení vlády č. 99/1991 Sb. o stanovení minimální mzdy, §1: „... nařízení upravuje poskytování minimální mzdy pracovníkům v pracovním poměru, popřípadě členům v členském poměru k družstvu, kde součástí členství je též pracovní vztah (dále jen „pracovník“) ...“

Výše minimální mzdy zaznamenala několikaleté intervaly beze změn. První interval byl v letech 1992–1996 a druhý a zároveň nejdelší interval, kdy nebyla výše minimální mzdy upravována, byl v letech 2007–2013. Až na tyto výjimky byla výše minimální mzdy každoročně upravována, v letech 1999, 2000 a 2006 dokonce i dvakrát za rok. Vývoj výše minimální mzdy od roku 1991 naleznete v Tabulce 1.

Jak je patrné z Grafu 1, tzv. „zmrazením“ navýšení minimální mzdy se především v posledních letech otvíraly pomyslné nůžky mezi měsíční mzdou a průměrnou mzdou a docházelo tak k výraznému rozdělování společnosti.

Graf 1: Vývoj měsíční minimální mzdy a průměrné hrubé mzdy v ČR

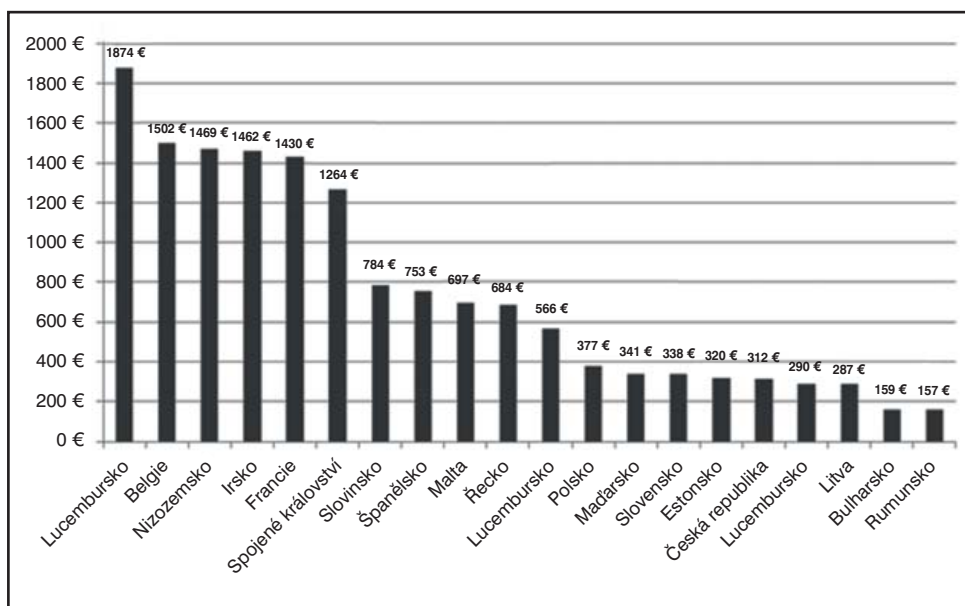
Zdroj: Vlastní zpracování. Zdroj: MPSV (2013)

3. Srovnání minimální mzdy České republiky se zeměmi Evropské unie

V rámci Evropské unie nejsou stanovena jednotná pravidla pro určení výše minimální mzdy. Eurostat uvádí, že jednotlivé členské státy ji mají ve své kompetenci, a je tak stanovena statutárně či národní meziodvětvovou smlouvou ve 22 státech (Belgie, Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Litva, Lotyšsko,

Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo³, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království, Španělsko, Chorvatsko). Kozelský (2013) uvádí, že mezi jednotlivými zeměmi panují rozdíly u některých skupin pracovníků (učni, mladí pracovníci atd.). Některé státy tak stanovily snížení minimální mzdy pro mladé pracovníky z důvodu podpory jejich zaměstnanosti. V některých zemích nebývají v rámci minimální mzdy zahrnuti státní zaměstnanci a v dalších zemích je minimální mzda posuzována podle délky praxe pracovníka, rodinného stavu atd. Ve zbylých sedmi státech EU (Dánsko, Finsko, Itálie, Kypr, Rakousko a Švédsko) není statutárně stanovena minimální mzda, ale je výsledkem vyjednávání mezi sociálními partnery. Bývá stanovena na úrovni jednotlivých odvětví či oborů. Rozdílný způsob výpočtu lze přisuzovat historickému vývoji v konkrétní zemi.

Graf 2: Výše minimální mzdy v EU

Zdroj: Vlastní zpracování. Zdroj: Eurostat (2013)

Z Grafu 2 je patrné, že výše mzdy je mezi členskými státy EU velmi rozdílná. Z důvodu odlišných daní a ostatních srážek jsou mzdy uvedeny jako hrubé částky. Vysoký rozptyl ve výši mzdy je patrný v porovnání rumunské minimální mzdy, která činí 157 EUR, a lucemburské minimální mzdy, která dosahuje výše 1874 EUR. Hrubou mzdu ovšem nelze takto jednoduše porovnávat, protože zde není zohledněna cenová hladina v dané zemi, která je ovšem také výrazně odlišná. Náklady na bydlení, potra-

³ Německo od 1. 1. 2015 také zavedlo minimální mzdu, a přidalo se tak k těm členským státům Evropské unie, které mají minimální mzdu uzákoněnou.

viny, energie a další důležité položky individuálního rozpočtu rozdíl ve mzdách dále mění. Na druhou stranu nám toto srovnání umožňuje jednoduše porovnat minimální mzdu a její charakter v rámci EU.

Tabulka 2: Nárůst nominálních minimálních mezd v národní měně v EU (v %)

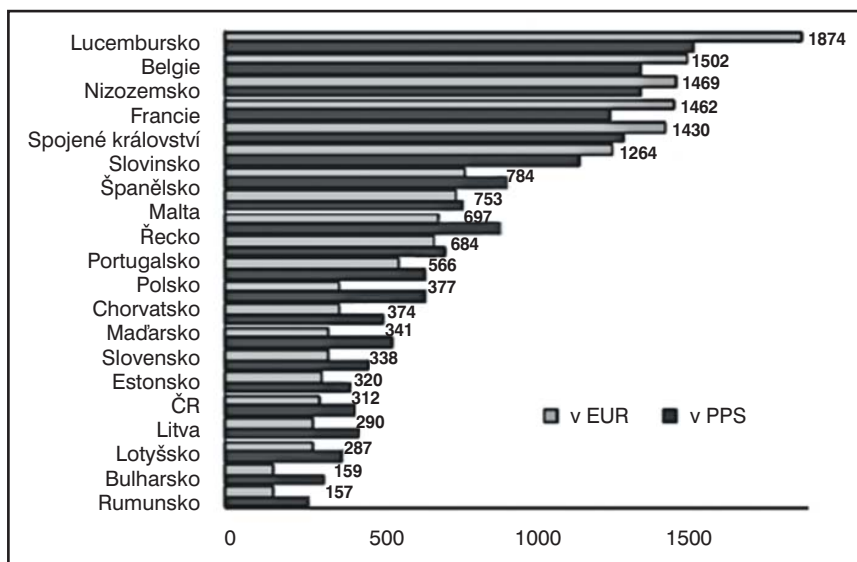
Země	2013/2000 (%)	2013/2007 (%)
Rumunsko	1042	105
Bulharsko	313	72
Lotyšsko	300	67
Maďarsko	284	50
Estonsko	258	39
Litva	133	54
Slovinsko	133	45
Slovensko	131	25
Polsko	128	70
Česká republika	100	0
Spojené království	72	16
Lucembursko	57	19
Irsko	55	4
Portugalsko	52	20
Španělsko	52	13
Belgie	37	17
Nizozemsko	33	12
Francie	32	11
Řecko	28	-11

Zdroj: Eurostat (2013); data k začátku daného roku, vlastní zpracování

Z porovnání ČR s ostatními státy EU je zřejmé, že minimální mzda v ČR patří mezi nejnižší. Z Tabulky 2 je zřetelné, že růst minimální mzdy od roku 2007 dosáhl v ČR 0%, což je druhý nejhorší výsledek ihned za Řeckem, kde došlo k poklesu, a to za zcela odlišných makroekonomických podmínek. Řecká ekonomika se již šestý rok potýká s recesí. Od r. 2008 zde klesl HDP o zhruba 25%, v r. 2011 se jednalo o pokles o 7,1%, 2012 o dalších 7% a v r. 2013 by vykázán opět pokles o 3,9%. Prognózy se shodují, že hraniční vzestup HDP lze očekávat až koncem r. 2014, který by měl zaznamenat 0,6% růst. Tento stav si vyžádal velké finanční injekce. Do konce roku 2010 bylo Řecku ze záchranného úvěru vyplaceno 38 mld. EUR. Nedostatečné reformní výsledky a prohlubující se úvě-

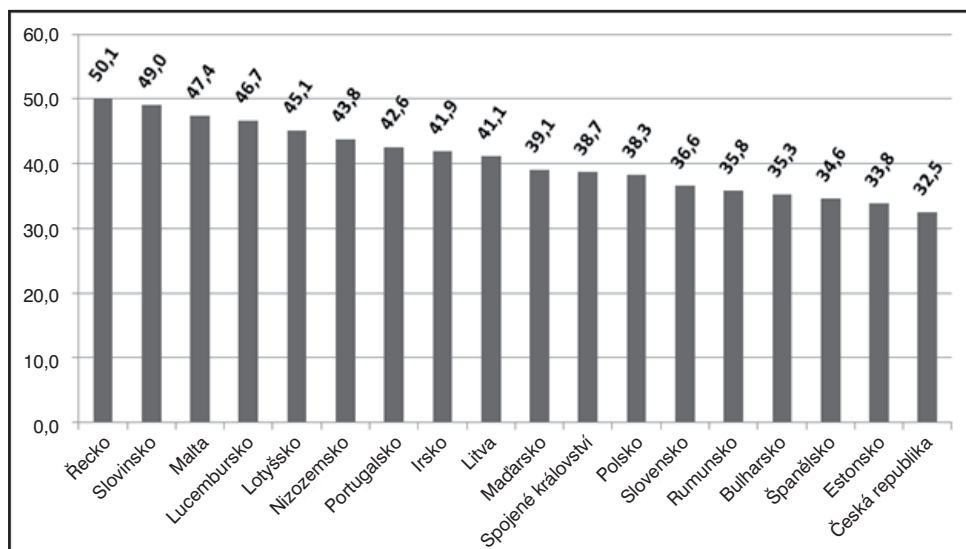
rová krize v eurozóně vyústila v říjnu 2011 v rozhodnutí Evropské rady poskytnout Řecku 2. záchranný úvěr v hodnotě 109,1 mld. EUR, který byl postupně uvolňován do konce roku 2014. Za této situace je zcela samozřejmé, že muselo dojít i k poklesu, tak aby došlo k narovnání trhu. Společně s tím je patrné, že k nejvyššímu nárůstu dochází v zemích s nejnižší minimální mzdou v rámci EU, což je částečně dané i nižší základnou, ze které se růst vypočítává. Spolu s tím je vhodné porovnat minimální mzdu se mzdou přepočtenou na standard kupní síly (PPS), která slouží pro mezinárodní srovnávání. Parita kupní síly vyjadřuje počet jednotek národní měny, za které je možné nakoupit stejné množství výrobků a služeb jako za jednotku jiné měny na zahraničním trhu. Tím dojde k odstranění rozdílů v cenových úrovních zemí. V tomto porovnání došlo k mírnému narovnání, ale značné rozdíly přesto zůstaly (viz Graf 3).

Graf 3: Přehled minimální mzdy v EUR a v PPS v roce 2013

Zdroj: Eurostat (2013) včetně Chorvatska

Porovnáme-li minimální mzdu s průměrným výdělkem v souhrnu odvětví průmyslu a služeb (Graf 4), dojdeme k závěru, že v ČR dosahuje minimální mzda nejnižšího poměru, a to 33%. Naproti tomu nejvyšší poměr lze sledovat ve Slovinsku, na Maltě a ve Francii, kde dosahuje téměř 50%. Dále je při porovnání vývoje poměru mezd a výše hrubé mzdy patrné, že poměr mezi minimální a maximální mzdou vykazuje menší výkyvy. Z toho lze usuzovat, že párování minimální mzdy s průměrným výdělkem je vhodným formátem, který odráží stav ekonomiky a přispívá ke snižování sociálního napětí skrze rozvírání pomyslných příjmových nůžek. Otázkou zůstává, jaký poměr je zdravý a jak odráží skutečný stav věcí. Nejvyrovnanější poměr má Řecko, což za situace výše popsané nelze chápat jako ideální stav. Na druhou stranu poměr, který panuje v ČR, lze považovat za velmi nezdravý. Dochází k podhodnocení ceny práce k pokřivení mzdových podmínek zaměstnanců a k posilování sociálního napětí.

Graf 4: Poměr mezi minimální a průměrnou mzdou v jiných státech EU v % (2011)

Zdroj: Eurostat (2013), vlastní zpracování

4. Empirická analýza

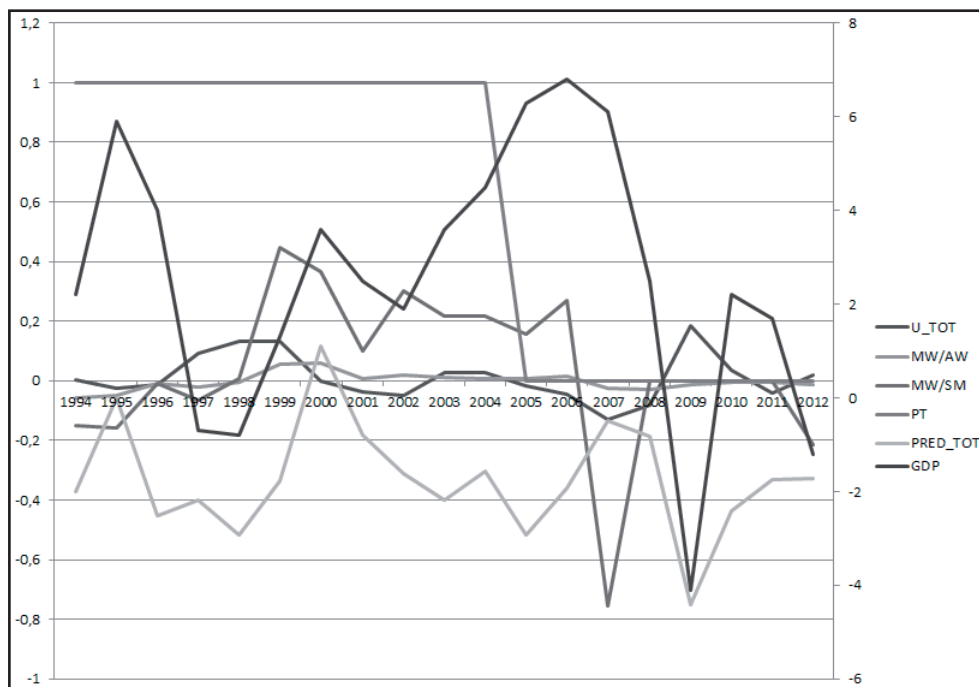
V průběhu let nedocházelo ke zvyšování úrovně minimální mzdy, a to především s odvoláním na negativní ekonomický dopad na zaměstnanost. Politici a ani velká část ekonomické sféry (Card 1992; Neumark a Washer 2000; Card a Krueger 2000; Stewart 2004; Campolieti, Fang a Gunderson 2005; Aaronson 2007; PengJia a ShiweiZhang 2011) se do dnešního dne nedokázali dohodnout, zda opravdu platí dříve vyřčené pravidlo, že zvýšení minimální mzdy má negativní dopad na celkovou nezaměstnanost. Rozhodli jsme se tedy tuto hypotézu podrobit ekonometrickému zkoumání.

4.1 Teoretický model

Na základě zjištěných skutečností byla stanovena hypotéza, zda existuje závislost všech níže uvedených vysvětlujících proměnných na celkovou nezaměstnanost v ČR, jakožto vysvětlovanou proměnnou. Analýza bude vycházet z údajů Českého statistického úřadu, Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí a Ministerstva práce a sociálních věcí a bude obsahovat zkoumané období let 1994–2012.

Abychom mohli správně definovat model, je nejprve nutné ověřit, zda jsou analyzované časové řady stacionární či nikoliv. Z Grafu 5 a z provedených testů vyplývá, že časové řady jsou stacionární.

Graf 5: Grafy použitých časových řad

Zdroj: vlastní zpracování

Jako vysvětlovaná proměnná [y1] byla v modelu zvolena diference míry nezaměstnanosti (U_TOT). Data o míře nezaměstnanosti byla získána z databáze Českého statistického úřadu.

Jako vysvětlující proměnná [x1], která bude sloužit k ověření hypotézy, byl zvolen meziroční rozdíl poměru minimální mzdy k průměrné mzdě – v modelu vyjádřeno jako MW/AW . Tento ukazatel vysvětluje motivaci lidí pracovat i jen za minimální mzdu. Čím je tento poměr vyšší, tím se minimální mzda více přibližuje mzdě průměrné, a lidé jsou tedy více motivováni pracovat. V závislosti na tom klesá nezaměstnanost a navíc, jak bylo popsáno výše, pomyslné nůžky sociální disparity ve společnosti se zužují.

Jako vysvětlující proměnná [x2] bylo zvoleno tempo růstu HDP – v modelu vyjádřeno jako GDP . Obecně totiž přetrvává předpoklad, že v době hospodářského růstu dochází k růstu spotřeby a investic. V závislosti na tom roste poptávka po práci, a dochází tak ke snižování nezaměstnanosti.

Další vysvětlující proměnnou byl vybrán poměr mezi minimální mzdou a životním minimum⁴. V rámci modelu pak byl použit meziroční rozdíl poměru mezi těmito dvěma

4 Životní minimum je minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb.

hodnotami. Obecně totiž platí, že čím blíže je stanovena minimální mzda k životnímu minimu, lidem se spíše vyplatí zůstat na sociálních dávkách než pracovat. Na druhou stranu, čím vzdálenější od sebe tyto hodnoty jsou, tím více budou lidé motivováni najít si práci. V závislosti na tom by pak mělo docházet ke snižování nezaměstnanosti. Poměr mezi těmito ukazateli byl proto zvolen jako další vysvětlující proměnná [x3]. V modelu pak vyjádřeno jako MW/SM.

Do modelu je také zařazena proměnná, která zachycuje progresivní zdanění příjmu fyzických osob [x4]. Tento údaj byl získán z internetových stránek Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí. Tato umělá proměnná nabývá v letech 1994–2007 hodnoty 1, což představuje progresivní zdanění příjmu fyzických osob v ČR. V letech 2008–2012 pak tato hodnota nabývá 0, a to z důvodu, že se od progresivního zdanění upustilo. V modelu pak vyjádřeno jako PT.

Jako poslední vysvětlující proměnnou [x5] byl do modelu zařazen meziroční rozdíl poměru nezaměstnaných osob s minimálním vzděláním. V modelu pak vyjádřeno jako PRED_TOT. Čím více jedinců bude mít pouze základní vzdělání, tím hůře budou zaměstnatelní, a tím více se bude problém nezaměstnanosti prohlubovat. Údaje o této proměnné byly získány z databáze Českého statistického úřadu.

Testy a odhady jsou prováděny na 10% hladině významnosti.

Formulace modelu

$$y_1 = (x_{1t}, x_{2t}, x_{3t}, x_{4t}, x_{5t})$$

Formulace ekonometrického modelu

$$U\_TOT_t = \beta_0 + \beta_1 MW/AW_t + \beta_2 GDP_t + \beta_3 MW/SM_t + \beta_4 PT_t + \beta_5 PRED\_TOT_t + u_t$$

Tabulka 3: Proměnné v modelu a předpoklad jejich vlivu

Zkratka	Proměnná	Druh proměnné	Předpoklad působení
MW/AW	minimální mzda/průměrná mzda	kvantitativní	+
GDP	hrubý domácí produkt	kvantitativní	-
MW/SM	minimální mzda/životní minimum	kvantitativní	-
PT	progresivní zdanění	dummy	-
PRED_TOT	nezaměstnaní se základním vzděláním	kvantitativní	+

Zdroj: vlastní zpracování

Model 1: OLS, za použití pozorování 1994–2012 (T = 19)

Závisle proměnná: U_TOT					
	<i>Koeficient</i>	<i>Směr. chyba</i>	<i>t-podíl</i>	<i>p-hodnota</i>	
const	-0,037423	0,0386275	-0,9688	0,35032	
MW/AW	0,531045	0,58683	0,9049	0,38196	
MW/SM	-0,0146604	0,0695651	0,2107	0,83636	
GDP	-0,013884	0,0043828	-3,1678	0,00741	***
PT	0,0429174	0,02475	1,7340	0,10654	
PRED_TOT	0,183744	0,0733217	-2,5060	0,02629	**

Zdroj: vlastní výpočty

Některé proměnné se ukázaly jako statisticky nevýznamné, proto byl model zredukován do následujícího tvaru:

$$U\_TOT_t = \beta_2 GDP_t + \beta_4 PT_t + \beta_5 PRED\_TOT_t$$

Model 2: OLS, za použití pozorování 1994–2012 (T = 19)

Závisle proměnná: U_TOT					
	<i>Koeficient</i>	<i>Směr. chyba</i>	<i>t-podíl</i>	<i>p-hodnota</i>	
GDP	-0,0169919	0,00339404	-5,0064	0,00013	***
PT	0,0363482	0,018951	1,9180	0,07314	*
PRED_TOT	0,112844	0,0360563	-3,1297	0,00647	***

Zdroj: vlastní výpočty

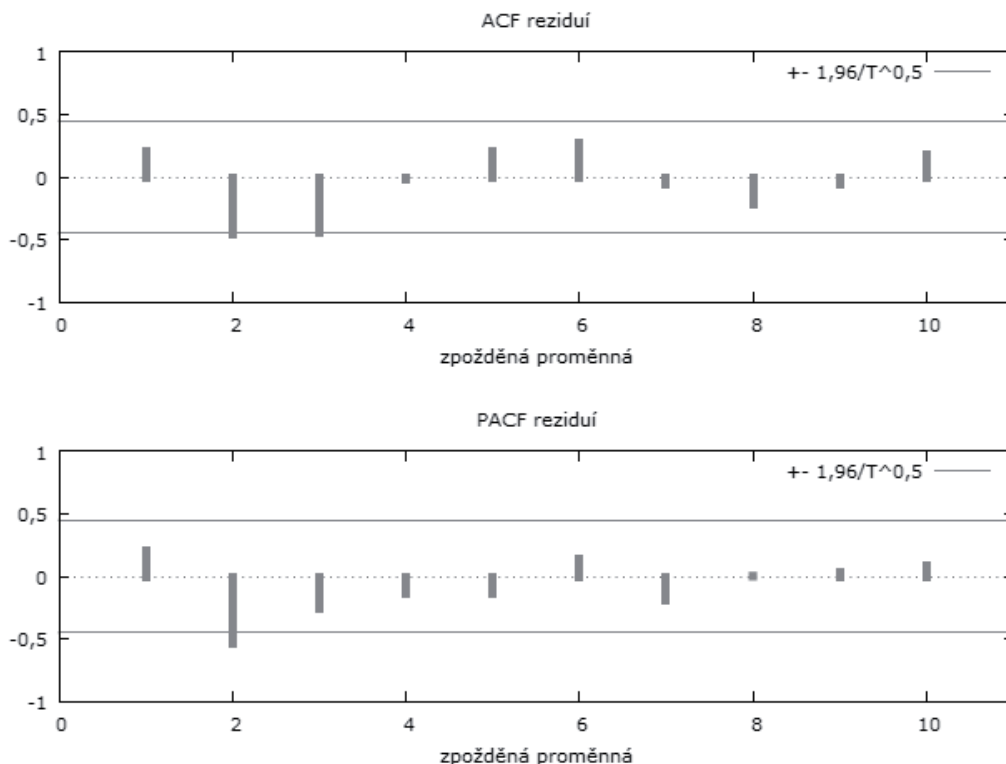
Výsledný model pak dostává následující tvar:

$$U\_TOT_t = -0,017GDP_t + 0,036PT_t + 0,113PRED\_TOT_t$$

Parametry HDP a vzdělanostní struktura se prokázaly jako statisticky významné, což znamená, že dané parametry mají opravdu vliv na růst/pokles nezaměstnanosti, a funkce tak v lineárním tvaru popisuje závislost endogenní proměnné na změnách těchto exogenních proměnných. Z výsledků vyplývá, že pokud vzroste HDP o 1 %, klesne nezaměstnanost o 0,017 %. Pokud by pak vzrostl o 1 % počet jedinců, kteří mají pouze základní vzdělání, vzroste nezaměstnanost o 0,113 %. Jako další významná proměnná, která má vliv na nezaměstnanost, se v modelu prokázala proměnná reprezentující progresivní zdanění příjmu fyzických osob.

Níže uvedený korelogram pak indikuje, že nesystematická složka modelu není autokorelovaná.

Obrázek 1: Korelogram

Zdroj: vlastní výpočty

Na závěr byla provedena diagnostická kontrola modelu (např. Arlt, Arltová; 2009); viz Tabulka 4, ze které vyplývá, že nesystematická složka modelu není autokorelovaná, má normální rozdělení a není podmíněně heteroskedastická.

Tabulka 4: Diagnostická kontrola modelu

Test	TK	P-hodnota
Test autokorelace (LM test) TR^2	11,519	0,415
Test normality Chí-kvadrát (2)	0,593	0,744
Test heteroskedasticity (Whiteův test) TR^2	4,112	0,847

Závěr

Předmětem našeho zkoumání byl vliv minimální mzdy na růst nezaměstnanosti v ČR. Například podle neoklasického trhu práce má zavedení minimální mzdy negativní účinky na trh práce. Zajímalo nás tedy, zda tato premisa opravdu platí. Na základě zjištěných skutečností jsme si stanovili hypotézu, zda má zvýšení minimální mzdy vliv na celkovou nezaměstnanost v ČR, a vytvořili ekonometrický model. Do modelu jsme také přidali některé další proměnné, které podle našeho názoru nezaměstnanost ovlivňují.

Na základě provedené analýzy modelu bylo zjištěno, že minimální mzda nemá v České republice statisticky významný vliv na míru nezaměstnanosti. Podíl minimální mzdy k životnímu minimu působí na míru nezaměstnanosti předpokládaným směrem. Tzn., že čím vyšší bude minimální mzda, než je životní minimum, tím více budou lidé motivováni pracovat alespoň za minimální mzdu, a nezaměstnanost tak bude klesat. Statisticky významný vliv tento poměr nemá, což ale na druhou stranu může být způsobeno tím, že v ČR je tento podíl nízký.

Jako statisticky významný se v modelu prokázal vliv HDP země a vzdělanost obyvatelstva na nezaměstnanost v ČR. Z tohoto zjištění vyplývá, že by vláda měla jednoznačně podporovat nastartování ekonomického růstu všemi dostupnými prostředky tak, aby se přirozeně vytvářela nová pracovní místa. Jak dále model ukázal, investice státu by měly jít také do vzdělanosti obyvatelstva. Podle našeho názoru, jak již do předškolního vzdělávání, které bylo za poslední léta velice podceňovanou oblastí, tak i do celého systému vzdělávání včetně dalšího životního vzdělávání a zvyšování kvalifikace pracovníků na všech úrovních. Obecně totiž platí, a model částečně také prokázal, že čím vyšší vzdělání zaměstnanec získá, tím má lepší pracovní uplatnění.

Dalším ukazatelem, který se v modelu projevil jako statisticky významný, bylo progresivní zdanění. Model ovšem počítal pouze s jeho existencí, nikoliv s výší jednotlivých daňových odvodů. Je proto na samotné vládě, jak k tomuto institutu přistoupí, a to především s ohledem ke svému politickému zaměření.

Co ale považujeme za podstatné zmínit závěrem, je, že minimální mzda nebyla v ČR po dlouhá léta zvyšována, a dlouhodobě tak nereflektovala růst mezd. Pokud by vláda v budoucnu nechtěla zvyšovat minimální mzdu v poměru k růstu průměrné mzdy, myslíme si, že by bylo dobré upravit výši minimální mzdy alespoň o inflaci. V daném případě je pak důležité vyřešit, zda upravovat minimální mzdu o míru inflace ex post, anebo o míru inflace očekávané v běžném roce (zpravidla ke konci běžného roku). V případě, že by v budoucnu míra inflace klesala, může tak být zabezpečováno zvyšování reálné hodnoty minimální mzdy a naopak.

Minimální mzda by měla být upravována jako doposud nařízením vlády, protože tento systém je daleko pružnější než úprava výše minimální mzdy zákonem. Minimální mzda by měla být upravována vždy alespoň jednou ročně, a to v pravidelném intervalu tak, aby bylo zajištěno včasné zahájení dialogu se sociálními partnery v rámci tripartity

(vláda, zaměstnanci, zaměstnavatelé). V případě, že by se nepodařilo v daném termínu se sociálními partnery dohodnout na výši úpravy minimální mzdy, určila by ji vláda sama (jak je tomu v současnosti).

Literatura

- AARONSON, D. a FRENCH E. 2007. Product Market Evidence on the Employment Effects of the Minimum Wage. *Journal of Labor Economics* [online], 2007, roč. 25, č. 1 [cit. 2014-03-02]. Dostupné na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/10.1086/508734>>.
- ARLT, J., ARLTOVÁ, M. 2009. *Ekonomické časové řady*. Professional Publishing, 2009. 275 s.
- BAROŠOVÁ, M. 2005. Mechanizmy úpravy minimální mzdy. *Rodina a práce*, 2005, č. 1 [cit. 2014-03-02]. Dostupné na WWW: <<http://www.sspr.gov.sk/IVPR/images/IVPR/bulletin/Bulletin-01-2005.pdf>>.
- BAŠTÝŘ, I. 2005. Vybrané aktuální problémy uplatňování minimální mzdy v ČR: dílčí analýzy. VÚPSV Praha [online]. 2005 [cit. 2013-10-12]. Dostupné na WWW: <http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_165.pdf>.
- CAMPOLIETI, M.; FANG, T. a GUNDERSON, M. 2005. Minimum Wage Impacts on Youth Employment Transitions, 1993–1999. *The Canadian Journal of Economics* [online]. 2005, roč. 38, č. 1 [cit. 2013-04-14]. Dostupné na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/3696023>>.
- CARD, D. 1992. Do Minimum Wages Reduce Employment? A Case Study of California, 1987–89. *Industrial and Labor Relations Review* [online], 1992, roč. 46, č. 1 [cit. 2014-03-02]. Dostupné na WWW: <<http://links.jstor.org/sici?sici=0019-7939%28199210%2946%3A1%3C38%3ADMWREA%3E2.0.CO%3B2-%23>>.
- CARD, D.; KRUEGER, A. 1994. Minimum Wages and Employment: A Case Study of the Fast-Food Industry in New Jersey and Pennsylvania. *The American Economic Review* [online], 1994, roč. 84, č. 4 [cit. 2014-03-02]. Dostupné na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2118030>>.
- EUROSTAT, 2013. Statistika minimální mzdy. 2013. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na WWW: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Minimum_wage_statistics/cs>.
- JIA, P.; ZHANG, S. 2011. Employment and Working Hours Effects of Minimum Wages: Evidence from China. *The Wang Yanan Institute For Studies In Economics* [online], 2011, [cit. 2014-03-02]. Dostupné na WWW: <www.wise.xmu.edu.cn/.../papers/Peng%20Jia.pdf>.
- KOZELSKÝ, T. 2013. Minimální mzda v ČR a EU. *Česká spořitelna* [online], 2013, srpen [cit. 2014-03-10]. Dostupné na WWW: <http://www.csas.cz/static_internet/cs/Evropska_unie/Specialni_analyzy/Specialni_analyzy/Prilohy/euspa_minimalni_mzda_v_cr_a_eu.pdf>.
- MPSV, 2007. Minimální mzda od 1. ledna 2007. 2007 [cit. 2014-05-10]. Dostupné na WWW: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/4050/Minimalni_mzda_2007_.pdf>.
- MPSV, 2013. Přehled o vývoji částek minimální mzdy. 2013. 1 [cit. 2014-03-02]. Dostupné na WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/871>>.
- MSP, 1919. Vyhláška č. 232/1919 Sb. o mzdách za šití v konfekci textilního zboží objednaného vojenskou správou. 1919. [cit. 2014-03-02]. Dostupné na WWW: <<http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=1132&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>>.
- NEUMARK, D.; WASCHER, W. and D. 2000. Minimum Wages and Employment: A Case Study of the Fast-Food Industry in New Jersey and Pennsylvania: Comment. *The American Economic Review* [online], 2000, roč. 90, č. 5 [cit. 2014-03-02]. Dostupné na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2677855>>.
- PAVELKA, T. *Minimální mzda v České republice a její srovnání v rámci členských států Evropské unie*. Praha : Nakladatelství ČVUT, 2014. 153 s. ISBN: 978-80-86729-94-7.

ÚŘAD VLÁDY, 2014. USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 15. září 2014 č. 745. 2014. [cit. 2014-10-09]. Dostupné na WWW: <https://apps.odok.cz/djv-agenda?p_p_id=agenda_WAR_odokkpl&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_resource_id=downloadAttachment&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&agenda_WAR_odokkpl_attachmentPid=VPRA9P7G59AB>.

VLÁDA ČSFR, 1991. Nařízení vlády č. 99/1991 Sb. o stanovení minimální mzdy. 1991. [cit. 2014-03-02]. Dostupné na WWW: <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=onrf6mjzheyv6ojzfuya&toCID=onrf6mjzheyv6ojzfuya&conversationId=4984958>>.

STEWART, B. 2004. The Employment Effects of the National Minimum Wage, *The Economic Journal* [online], 2004, roč. 114, č. 494 [cit. 2014-03-02]. Dostupné na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/3590312>>.

THE MINIMUM WAGE AND ITS IMPACT ON UNEMPLOYMENT IN THE CZECH REPUBLIC

Abstract: Minimum wage remained unchanged for many years. Politicians and even a large part of the business sector could not agree with previously spoken rule that raising the minimum wage has a negative impact on the overall unemployment rate of the country. The article therefore initially concentrated on the development of the minimum wage in the Czech Republic, its comparison with other European Union member states and tries to find the answer by empirical methods whether the raising of the minimum wage in the Czech Republic has a really economic impact on the unemployment in this country.

Keywords: wage, minimum wage, average wage, unemployment, labor

JEL Classification: J31, J38, J64